

**До Председателя на научното жури
за оценяване дисертационния труд
на докторант Петко Стоянов Бъчваров,
кандидат за присъждане на образователната
и научна степен „доктор“ по научна
специалност „Финанси, застраховане и осигуряване“ в
професионално направление 3.8 Икономика**

С Т А Н О В И Щ Е

във връзка със защита на докторски труд
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.8. Икономика
Докторска програма: „Финанси, застраховане и осигуряване“

**Тема на дисертационния труд: „Представянето на банките преди и след
световната финансова криза“**

Автор на докторския труд: Петко Стоянов Бъчваров

Научен ръководител: доц. д-р Григорий Вазов

Автор на становището: доц. д-р Ренета Маринова Димитрова

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 111 от 09.06.2020 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси доц. д-р Григорий Вазов съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Представянето на банките преди и след световната финансова криза“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“. Автор на дисертационния труд е Петко Стоянов Бъчваров – докторант на самостоятелна подготовка във ВУЗФ с научен ръководител доц. д-р Григорий Вазов.

Предадените от докторант Петко Бъчваров материали включват документи по представен опис: актуална автобиография по европейски образец, копие на дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „магистър“, копие на заповед за зачисляване в докторантура, копие на заповед за отчисляване от докторантура, копие на протокол от заседание на обучаващата катедра, списък и копия на публикациите по темата на дисертационния труд, справка за научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд, справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 Икономика;, дисертационен труд, автореферат и заповед за определяне на научно жури.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд е посветен на тема с безспорна актуалност. Глобалната финансова криза, започнала през 2007 г., засегна държави от различни континенти и нанесе значителни щети на финансовите им системи, а в частност – и на банковите. Тази криза имаше сериозни негативни последици основно върху състоянието на публичните финанси, върху растежа и върху заетостта.

Интересите на докторанта в тази област са концентрирани тясно върху пазарното представяне на най-мощните банкови институции в света, като анализът докторант Бъчваров е разделил на три историческо-икономически етапа. В тази посока, дисертационният труд търси отговор на въпроса защо едни банки се представят по-добре по време на кризата, а други по-малко добре.

Докторант Бъчваров обявява като **обект** на дисертацията световната финансова система, отчитайки в частност устойчивостта на банковата система на основата на оценка на: счетоводни, финансови, икономически и управленски променливи, в частта поемане на риск. Що се отнася до **предмета** – това е пазарното представяне на общо 102 европейски, американски банки и няколко банки от другите развити икономики /например Япония, Китай, Бразилия и др./ преди, по време и след глобалната финансова криза с фокус върху регулациите, управлението, поемането на риск и капиталовата адекватност.

Целта на дисертационния труд е правилно посочена, а именно - да изследва представянето на банките в глобален мащаб, като определи и разгледа три основни времеви периода: преди глобалната финансова криза, по време на глобалната

финансова криза и не на последно място по значение – следкризисния период. **Изследователската теза** е, че независимо от факта, че е налице общовалиден модел, който да гарантира избягване на кризи, от ключово значение е прецизирането на основните управленски инструменти, които ако не послужат на банковия мениджмънт за предотвратяване на възможна криза в сектора, то значително ще смекчат последствията от кризата.

3. Познаване на проблема

Представеният дисертационен труд показва, че докторант Бъчваров има задълбочени познания не само за глобалната финансова криза от 2007 г., но и за нейното влияние върху редица банки и съответно – тяхното представяне в три времеви периода – преди, по време на кризата и следкризисния период.

4. Методика на изследването

Направеното от докторант Бъчваров изследване се основава на съчетаното прилагане на емпиричен анализ; изследване на регулационен индекс; оценка на променливи, свързани с различни банкови характеристики от различни източници; генерализиран метод за оценка на динамичните модели на панелните данни и за проверка на устойчивостта; Husman тест за оценка на спецификацията на модела.

Докторант Бъчваров е направил научно изследване на достатъчно на брой библиографски източници – над 100 на брой, както и авторски изследвания и приложения. Обемът литература показва задълбочената информираност на автора по изследваната от него тематика.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд има класическа структура, състояща се от увод, три глави и заключение. Същият е разработен в обем от 96 страници. Към дисертационния труд са добавени и две приложения – Appendix A – Методология за оценка на извадката на финансовите институции; описание на финансовите и счетоводните документи, както и характеристика на банките и Appendix B – Характеристики и начин на изчисление на: регулаторните, капиталовите и макроикономическите променливи, както и индекс за право на собственост. Те обогатяват дисертационния труд в практико-приложен

аспект. Прави впечатление доброто онагледяване на разглежданите въпроси с таблици и графики.

Авторът на дисертационния труд показва добри умения за боравене с научни понятия. Стилът е разбираем и с необходимата логическа последователност и обвързаност на изложението.

Дисертационният труд преценявам като обхватно и задълбочено монографично изследване и разработване върху представянето на банките преди и след световната финансова криза. Авторът показва задълбочени теоретични познания в изследваната проблематика и способност за провеждане на самостоятелно изследване.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Справката за приносите в дисертационния труд е обявена като състав на автореферата. Преценката ми за приносите е, че са съществени и представят научните и научно-приложните качества на дисертационния труд. По-съществените от тях са:

Първо. Теоретичен принос на докторанта е изследването на корелацията между рисковите операции и управлението на банките посредством използването на два иконометрични модела – Generalized Method of Moments Arellano-Bond Estimator.

Второ. Съществен принос с приложно естество е извеждането на принципи за успешно пазарно представяне на основата на проучване на 102 банкови институции, общовалидни преди и по време на глобалната финансова криза.

Трето. Принос с приложно естество е идентифицирането на поемането на риск като основен фактор за глобалната финансова криза, който според докторант Бъчваров става такъв при либералните регулации и поради участието на банките в такива дейности, като финансови деривати, инвестиции в рисков капитал, секюритизация на активи.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Дисертационният труд е представен пред научната общност в шест публикации на английски език. Пет от тях са индексирани в Researchgate.com. Тези публикации са напълно достатъчни за присъждане на ОНС „доктор“.

8. Автореферат

Авторефератът съответства на съдържанието на дисертационния труд и от прочитането му се добива представа за изпълненото от докторанта научно изследване.

9. Критични забележки и препоръки

Съществени критични бележки към дисертационния труд нямам. На места има какво да се желае по отношение на стила на изложението в автореферата и в дисертационния труд.

Бих желала докторант Бъчваров да обоснове твърдението си, че финансовите деривати, инвестициите в рисков капитал и секюритизацията на активи не са традиционни банкови дейности.

10.Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

На основата на всичко гореизложено може да бъде направен извода, че докторант **Петко Стоянов Бъчваров** притежава много добра теоретична и практическа подготовка по темата на дисертацията, показва умение да идентифицира важни проблеми на методологическо и практико-приложно равнище и да провежда самостоятелно научно изследване. Заедно с това докторантът изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Като член на научното жури ще гласувам с убеденост за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на **Петко Стоянов Бъчваров**.

04.07.2020 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Ренета Димитрова